

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — UD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: Invoială :: ::

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Cine samănă vânt...

(*) Alegerile au trecut. Ca un puvoiu de primăvară, cu lărmălaia și țigănia obligatorie, cu înjurături și bătăi, cu jandarmi și beții, așa cum cere obiceiul pământului. Dar, au trecut. Și, slavă Domnului, destul de mulți am scăpat țeferi și nevătămați.

Să facem acum nițică socoteală. Guvernul e radios: a făcut praf întreaga opoziție. Bravo lui! — Opoziția jubilează: a zdrobit guvernul, de să-i meargă vestea. Bravo ei! — Dar țara?

Tace și plătete. Bani grei. Sume formidabile. Într-o vreme când funcționarii nu mai știu ce-i leafa. — Și asta numai ca să se dea majorități parlamentare problematice, fără consistență, fără o ideologie înnoitoare, unui guvern fără program, fără soluțiunile mari, adânci, reclamate de uriașele probleme ce ne doboară. — Ori poate le are și nu le tradează încă? Să sperăm și să nu judecăm înainte.

Este însă altceva, mai scump și mai greu decât banii: dezastrul din sufletul mulțimilor. Campania electorală s-a năpustit peste el sălbatică, pustiitoare, ca un taifun ucigător. Ciomagul și baioneta, calomnia și minciuna, banul și vinarsul s-au revărsat, fără frică și fără rușine, ca o lavă aprinsă de ticăloșie și necinste. Nimic n-a rămas sfânt, nimic neterfelit, nimic respectat. Toți conducătorii țării, de eri și de azi, au fost declarați hoți și tâlhari, incapabili și mișei. Și, pe deasupra, chiar păzitorii legii și deținătorii autorității au călcat în picioare legea, și-au bătut joc de libertăți și drepturi consacrate, ziua mare, în văzul tuturor!

Ce școală admirabilă de bolșevizare! Mai ales în vremuri de restriște, când necazul a frânt nădejdi și mizeria neagră răscolește gânduri întunecate. Și această școală se face, sistematic și stăruitor, de atâta amar de vreme! Fără grijă și fără teamă, samănăm vânt și iar vânt în câmpia pașnică a mulțimilor. Ce putem secera alta decât furtună?!

Semnele se și arată. Mai întâiu într-o zăpăceală uluită: poporul nu mai știe încotro s-o ia. Votează cu tot felul de ligi și partide, de cari habar n-are. Apoi: nu mai crede în „domni”. Incepe a-i urî și a-i disprețui. Nu mai crede în legi și datorii cetățenești. Incepe a da crezare șoptelor sinistre de răscolire și răsturnare generală. Sate întregi de români plugari, creștini blânzi și cinstiți, au votat lista socialistă și comunistă!

Valul a pornit. Cine-l va opri și unde? Singura salvare: o învoire generală, o transformare radicală a vieții publice și așezărilor sociale, a condițiilor economice și a stărilor morale. Toți cei de bine să muncească din toate puterile în această direcție. Biserica în frunte! Chestiunea socială nu mai poate fi socotită profană. În vâlmășagul vremilor tulburate, singură lumina ei nu rătăcește. Papa Pius XI merge în frunte. Să-l urmăm!

Căsătoria preoților

Reflexiunile unui mirean cu dragoste de biserică la păreri libere ale unui preot

de MARIU THEODORIAN-CARADA

Imi cade sub ochi un articol intitulat „Căsătoria preoților”, păreri libere ale păr. Septimiu Popa, care și-au găsit loc în subsolul ziarului „Patria” No. 123 din 6 Iunie a. c. Cucernicia Sa pare preocupat de teama că s'ar introduce în biserică ortodoxă unită celibatul preoților în mod obligatoriu. I-se pare că nu e nici o primejdie, pentru desvoltarea sentimentului religios în popor, preotesele.

Înainte de a analiza cu toată obiectivitatea cuvenită păreriile Cucernicului, fie-mi îngăduit să reamintesc ce-mi zicea pe la 1904 amicul meu, răposatul director al Mitropoliei Ungro-Vlahiei, I. Cornoiu, când îl îndemnam să facă ceva mai energic pentru curățirea bisericii autocefale române de plăgile, pe care amândoi ni-le mărturisiam și le deplângeam. Cel ce a murit în 1913, decan al facultății de teologie din București, oftând mi-a spus atunci: „Dragă Dle Theodorian, nu e nimic de făcut, câtă vreme nu scăpăm pe preoți de preotese. Plaga bisericii ortodoxe sunt preotesele. Din pricina Rusiei nu putem lua nici o măsură în această direcție, fiindcă e teamă că ne îndrumăm spre catolicism”. Cu asta nu voiu să zic că eu aș fi partizanul celibatului obligatoriu al preoților români. Doamne fereste! Dar sistemul actual, în care nu rămân celbi decât câțiva canonici din biserică ortod. unită și doi trei ambițioși din cea neunită, e, din toate punctele de vedere, deplorabil. Aceasta e pricina principală că selecțiunea episcopală e foarte redusă; ba în biserică autocefală, din această pricină, s'a desvoltat plaga episcopilor văduvi și divorțați.

De sigur, păr. S. P. va fi de acord cu mine, că prestigiul episcopatului neunit e mult scăzut și îl rog să mă creadă că unica pricină a acestei scăderi sunt preotesele.

Dar, poate, părintele Septimiu Popa își închipuie că se gândește cineva serios la înființarea celibatului obligatoriu. Imi permit să-l asigur că nici vorbă nu e de așa ceva. Este însă în sufletul laicilor, care iubesc biserică și vor ca biserică românească să fie biserică, nu tarapană de adunat zestre la numeroase fete și nepoate; în sufletul acestor laici, buni creștini, fie eă sunt uniți ori neuniți, a încolțit și se desvoltă dorința de a vedea pe arhipăstori împiedecând a se propovădui de pe catedrele școlilor căsătoria preoților și criticarea celibatului.

Că sunt oameni răi pe pământ, o știm toți. Că sunt preoți celibatari păcătoși, se poate. Dar nu s'a gândit autorul „părerilor libere” că s'ar putea ca vreunul din popii neînșurați, jigniți pe nedrept prin aserțiunea sa,

s'ar putea încumeta să facă vreo statistică ce ar putea măhni adânc pe popii cu preotese? Chestia nu se discută așa, Cucernice! Nu e îngăduit unui preot de cultura C. Tale să iei apărarea obligativității căsătoriei clerului mirean.

Această monstruositate trebuie să înceteze. Și va înceta, vrând nevrând. Trebuie preotul crescut cu ideea jertfei de sine. Să i-se facă apologia curăției absolute, nu a căsniciei. Ce Dumnezeu! Mai e oare nevoie să amintim că, în sinodul dela Nichea, răsăritenii nu au cerut nimic alt decât că în satele în care nu se găsesc preoți necăsătoriți să se poată hirotoni și unul cu nevastă? Asta se poate și asta trebuie să se poată în Orient, pentru o mulțime de motive. Dar, dintr'o excepție sau dintr'o dispensă, dacă vrei, nu se poate făuri regulă, dogmă, canon. Acei care au încercat aceasta, au fost Grecii în țările negrecești (Rusia, România, Sârbia, Bulgaria etc.). Și au fost pedepsiți. Iși închipuiau că, în chipul acesta, vor ține clerul indigen din acele țări în ignoranță și smerenie, iar ei vor monopoliza episcopiiile și preoțiile din bisericile acelor țări. În realitate, s'au lăfăit câteva secole în fruntea acestor biserici, până ce au fost isgoniți cu parul și lăsând în urmele lor ruine și — preotese.

Mă mir că păr. S. P. nu știe că, dacă Unirea a putut trece crize puternice și dacă a slujit creștinismul și cultura românească este, că pe vremuri în fruntea ei au stat călugări și preoți necăsătoriți (Inochentie Micu, P. P. Aron, At. Rednic, Gr. Maior, Ignatie Darabant, Samoilă Micu-Klein ș. a.). De aceea rău face că ia atitudine împotriva celor ce se încearcă să desvoalte între Seminariștii români iubirea celibatului.

Încă odată, nu cred că e bine și absolut nimeni nu se gândește să facă în Orient celibatul preoțesc obligatoriu și nimeni nu e mai împotriva acestei inovațiuni ca Roma. Nu cred, însă, să fie Român, creștin adevărat, care să nu dorească, ca în fiecare eparhie să existe o serioasă minoritate de preoți necăsătoriți, peplină adevărată pentru episcopat și pildă de păstorire și jertfă pentru cei pe care jugul căsniciei i-ar ispiti a neglija serviciile neproducătoare de venituri („stole”). Și nu se poate ajunge aici, făcând apologia preoteselor. — Cum nu se poate desvolta viața monahală românească așteptând totul din reorganizarea vechei călugării bazilitane. Și este necreștinesc a critica pe acei chiriarhi care, trecând la ritual bizantin românesc călugări asumptionsiști și franciscani, servesc biserică româ-

nească mult mai eficace decât încurcând lucrurile așa, cum face p. S. P. când are aierul a spune că se impun călugărițelor române unite alte rânduești decât ale Sf. Macrine, deși bine știe că e vorba de călugărițe asumpționiste și franciscane care, de dragul Orientalismului și Românilismului, au trecut la ritul bizantin românesc.

Activitatea socială a preoției belgiene. Nimic mai greșit decât credința că rostul preoției se exhauriază cu slujba strict ieratică, la poalele altarului, neglijând cu totul lumea din afară, cu viața ei socială. Clerul belgian dă o pildă strălucită despre felul cum e bine să fie împreunate contemplația Mariei cu sânguința Martei. „Bulletin d'Études et d'Information” aduce o seamă de date foarte instructive.

Belgia avea, în 1840, cu totul 5000 de școli. Din acestea jumătate le susțineau catolicii, cari își ridicaseră, pe lângă multe școli secundare, și universitatea din Louvain (1834). Mizeria abătută peste Flandra trezește în cler ideea înființării școlilor de dantelărie, ca să aibă nevoiași ceva isvoare noi de venit. La 1858 înțeau deja 374 atari școli cu 40.000 de elevi. Ridică apoi și altfel de școli: de țesătorie și manufactură. Pentru neputincioși clădesc căminuri și ospicii. Cele dintâle grădini de copii tot preoții le fac, la Gant, în 1850. Uniunea muncitorilor catolici e rezultatul congreselor dela Mecheln din 1863, 1864 și 1867. Pentru masele muncitorești se pregătesc preoți anume. În seminarii se introduce, teoretic și practic, instrucția socială. La 1891 ia ființă, la Louvain, școala superioară de politică socială, iar după război, la stăruințele card. Mercier, e realitate vie Uniunea internațională de studii sociale. Boerenbond-ul (despre care a mai fost vorba și în „Unirea”) e opera abatelui Mellaerts; asociația creștină de ajutorare (cu 310.000 capi de familie ca membri), e tot operă preoțească; întemeietorii puternicei societăți a tineretului muncitor sunt: Msgr. Brohee și Picard, cu protopopul Cardijn, iar sufletul mișcării pornite pentru apărarea și ajutorarea copiilor e p. jezuit Fallon. Cum tot în mâini preoțești

și sub scutul bisericii sunt atâtea instituții și organizații tehnice, economice, sociale și morale.

Slugile altarului, fără să-și părăsiască înălțimile spirituale ale statului lor, trebuie să vadă și nevoile sociale ale vremii și să facă destul și acestora umplându-și realizările sociale cu lumina și căldura Evangheliei. Nu de alta, dar pentru că nouile poziții create de împrejurările actuale, de cumva nu-s ocupate de oamenii bisericii, sunt în primejdia iminentă de a cădea în ghilarele hrăpărețe ale vrăjmașilor crezului creștin. Calea ce și-au croit-o și la noi comuniștii, spre casa țării, își are semnificația ei teribilă. A rămânea pasivi, înseamnă a ne subscrie osânda.

Vorbe cuminți

Tot în chestia de extremă importanță națională-bisericească a apropierei trașilor.

III.

Alt glas cumințe, ce s'a ridicat înc'odată, în chestia mare a apropierei dintre noi și frații ortodocși — acesta glas de preot ortodox într'adevăr luminat — e acela al p. Gala Galaction. Sf. Sa își spune cuvântul, grav, cumpănit, serios, creștinește, de pe pedestalul unei concepții teologice superioare, eliminând orice patimă și ranchiună de biserică mărunt, purtat de prejudeții, așa cum se cuvine să se trateze o chestie gingașă ca cea din cauză. Ce binecuvântare ar fi să transpire și din scrisul altora sufletul preoțesc ce se manifestă în »Ziua Domnului« ce-o aducea »Curentul« din 24 Maiu c. cu semnătura p. profesor de teologie a facultății dela Chișinău Basarabiei! Reținem acele rânduri luminoase, pentru acum și pentru mai târziu:

„Ideea cărturarilor teologi, dela Blaj, începe să deștepte luare aminte... Ce-ar fi dacă, după atâta bănat și vorbe grele, spuse și dintr'o parte și din cealaltă, am încerca să oprim injuriile și să stăm de vorbă:... Am făcut, mai săptămânile trecute, observația că, deocamdată nu văd cu puțință altă apropiere decât aceea dintre profesori și publiciști... Vlădicii — dacă va fi să se miște vreodată — se vor mișca la urmă de tot.

Cățiva dintre ortodocșii cari au răspuns fraților uniți dela Blaj au luat lucrurile otova și pe deantregul: Să se adune toți episcopii laolaltă, și cei de un fel și cei de felul celălalt și să se șteargă zapisul dela 1700...

A pune problema așa înseamnă cași să te scapi de ea într'un chip degin sau, poate, să uiți că și cei din fața ta sa ca și tine, oameni cu tradiții, cu slăbiciuni cu punct de onoare...

Alți cățiva ortodocși au răspuns apela dela Blaj, într'un chip amar și dezolant... ce să ne mai întâlnim? Ce avem de lămurit și de nădăjduit?

Nu cu asemenea psihologie se fac mar descoperiri și se realizează faptele generoase. Trebuie să plecăm dela faptul curent că în între feluritele biserici existente, au loc întintri și încercări de bună înțelegere interes profesională. Chiar unii dintre chiriarhii și teologii noștri au mers până prin Scandinavia Insulele Britanice, poștiți cu cinste la felurite congrese bine intenționate.

Dacă este așa și dacă nu este nici până în nici timp pierdut să stăm de vorbă cu Protestanții și cu Anglicanii, atunci de ce nu încerca acelaș lucru cu... cei din neamul din sângele nostru, aci de față, Români uniți cu Roma?

Da; pentru aceasta trebuie însă o oarecare inimă nouă, oarecare bravură și o însemnată doză de iluminat devotament către Ideea Creștină. În trecutele veacuri ale creștinătății, cei de confesiuni diferite își spuneau un altora: „Faceți-vă ca noi!” — iar ceialalții spundeau: „Ba faceți-vă voi ca noi!”.

Azi mi-se pare că urgla vremurilor ne învâșă să vorbim altfel.

Rămânem fiecare cum ne găsim, cum ne-au încheat tradiția și puterile istoriei. Dar între noi cei ce nu putem să ne confundăm, a venit vremea să creiem cărări de proaspătă comunicare sufletească și creștinească.

Între spăimântătoarea ruină a Bisericii Rusești și primele mănăstiri incendiate în Spania, ecuația se stabilește dela sine.

Să nu așteptăm ca evenimentele să deschidă ochii cu pumnul. Și să ne aducem aminte că vinul cel nou are veșnic nevoie de foale nouă.”

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Quadragesimo anno.

— Un rezumat al ultimei enciclice papale. —

De TELLUS.

II.

Învățătura Bisericii în chestiunea socială. Papa, urmând învățătura anteceserului său Leo XIII. anunță că judecata ultimă și supremă principială în chestiunea socială și economică aparține magisteriului apostolic, fiind aceste în strinsă legătură cu ordinea morală a cărui interpret și păzitor infalibil este el.

Proprietatea. Fiindcă mulți dușmani răspândesc calomnia că Biserica ar părtini pe bogăți în dauna săracilor și fiindcă chiar și între catolici se ivesc disensiuni în jurul înțelesului adevărat al învățăturii leoniane, Pius XI ține să propună interpretarea genuină.

Caracterul proprietății. Nici Leo XIII. nici teologii aievea catolici n'au negat nicicând proprietatea individuală, nici cea socială care privește binele obștesc. Ci au învățat totdeauna că dreptul de proprietate privat e dat omului de însuși Creatorul, pe lângă stricta ținere a unei rânduieli sigure și determinate. În stabilirea conceptului dreptului de proprietate trebuie să înconjurăm cu luare aminte două greșeli opuse,

deopotrivă de primejdioase. Și anume: negând ori slăbind caracterul social și public al proprietății cădem în *individualism*; iar respingând ori slăbind caracterul privat și individual al aceluiași drept ajungem la *colectivism*.

Datorințele proprietății. Pentru a încunjura cele două prăpastii trebuie primită de bază solidă învățătura, că dreptul de proprietate se deosebește de folosința acestui drept. Dreptul de proprietate pretinde în virtutea justiției comutative respectarea bunurilor fiecăruia, până când folosința onestă ori păgubitoare a celorlora nu este regulată de aceeași justiție. De aceea e greșită afirmarea că dreptul de proprietate s'ar pierde prin abuzul ori nefolosința aceluia.

Statul și proprietatea. Din însuși caracterul proprietății: *individual* și *social*, urmează că oamenii trebuie să aibă în vedere pe lângă binele privat și pe cel public. Regularea în concret a acestui raport e în dreptul Statului. Puterea publică însă nu se poate folosi în mod arbitrar de acest drept, trebuind să rămână totdeauna neatins dreptul de proprietate privată și de testare liberă, drept pe care Statul nu-l poate suprima, deoarece „omul e anterior Statului” și fiindcă familia a fost înainte Statului. De aceea și spunea Leo XIII. că Statul n'are drept să greveze bunurile cetățenilor cu dări atât de mari cât să pară că aceștia își țin în arendă averea lor.

Originea proprietății. E lucru apoi știut

din vechime și înnoit de Leo XIII. că proprietatea se câștigă prin ocuparea unui lucru fără stăpân, »reus nullius« și prin oboseala și munca omului. Astfel câștigându-se proprietate, nu se face nedreptate nimănui.

Capitalul și munca. Avere publică produsul lucrului muncitorilor cari, fie că lucrează direct cu brațele lor, fie cu ajutorul minții și destoiniciei lor, folosindu-se de instrumente de mașini, înmulțesc și intensifică avutul comun. Nici un popor nu s'a ridicat din mizerie decât prin împreuna-conlucrare a celor pricepuți care dispuneau și a acelor destoinici de-a înfăptui cele dispuse. Dar tot așa de sigur e și aceea că toate eforturile amintite ar fi rămase zadarnice dacă Dumnezeu, Creatorul cel bun nu ar fi dat *bogățiile* și capitalul *natural*, ajutoarele și forțele naturii. Munca nici nu e altceva decât aplicarea forțelor sufletești și trupești asupra bunurilor naturale. Voința lui Dumnezeu arată prin însaș legea naturală pretinde ca în folosirea bunurilor și capitalurilor naturale să se urmeze anume ordine și aceasta ordine consistă în aceea chiar, ca fiecare lucru să-și aibă stăpânul său. De aici urmează principiul enunțat de Leo XIII că — afară de cazul, căm cineva însuși săvârșește lucrarea în jurul capitalului propriu — nu poate subsista nici capital fără de lucru, nici lucru fără capital. De aceea e greșit să atribuim numai capitalului, și numai lucrului rezultatul care se obține prin conlucrarea amândurora.

Pastorația artiștilor. Neamul artiștilor, oricărei specialități vor fi aparținând ei, a fost mereu socotit neam de bohemi recalcitranți frânelor evanghelice. Teatraliștii francezi au desmășit nu de mult vorba asta. Acum vin și Nemții să facă dovada netemeinicii acestei axiome, prea ușor acreditate.

Înainte cu o jumătate de an s'a înjghebat adecă în Berlin o „Societate a artiștilor catolici”. Și a fost de ajuns să se lățească știrea acestui început fericit, ca pilda bună să fie urmată și aiurea. Păr. Robert Svoboda scrie acum, că o parte a artiștilor din München s'au unit și ei într'o congregație, în fruntea căreia stă prelatul Dr. Hartig. La sfârșitul lui Martie c. au organizat o serie de conferințe religioase pentru cercurile de artiști.

La Duisburg se adună împreună, pentru schimburi de idei și înfrățire în simțuri, preoți și artiști. Acelaș lucru îl face preotul Winkelmann din Marienthal, în părțile Rinului inferior. Asociația artiștilor din eparhia Rottenburg, și-a ținut convenirea de reculegere în mănăstirea benedictinilor din Beuron; la fel a făcut și Societatea Sf. Luca în abația elvețiană din Engelberg. Grija aceasta de a concentra pe artiști în organizații creștine pronunțat religioase s'a extins și asupra orașelor Breslau, Aachen, Köln, Nürnberg, Kempten, Konstanz și Freiburg. Grupa din eparhia de Münster muncește serios și cu rezultate îmbucurătoare pentru câștigarea teatraliștilor catolici din Eisen, Bremen, Halle, Innsbruck, Hagen, Dortmund, Berlin, Breslau, Gera, Düsseldorf, Viena și de aiurea.

Semnele trezviei creștine și a sentimentului de solidaritate strânsă între toți cei buni, se vădesc a fi o notă a vremii noastre plină de primejdii. ce pot erupe vijelios oricând. Și vai nouă de ne vor afla dormitând! Agrul nostru în zodia acestor semne a luat ființă. Cu dor dorim să vedem, că e pătruns de datorințele ce-i incumbă și că se străduiește din toate puterile să le facă îndeșt! Pentru că vremea își urmează vijelios calea înainte, vânturând tot ce nu-i bine consolidat. Și noi vrem să ținem piept biruitor oricărui uragan.

Ziua cea mare

Aniversarea urcării pe tron a Majestății Sale gloriosului nostru Rege Carol al II-lea *)

de Dr. Corlolan Suclu
profesor

În sufletul poporului român a trăit vie, fără întrerupere, dintru începuturile sale, persoana Împăratului, ca o amintire a acelor strămoși „imperatores Romanorum”, cari au colonizat Dacia și au apărat-o împotriva atacurilor barbarilor... Neamul nostru n'a avut parte de regi până bine de curând, pe la mijlocul secolului al XIX-lea. Principatele au avut principii sau voievozii lor, dintre cari unii au săvârșit vestite fapte de arme și și-au eternizat numele în istoria poporului român, dar instituția de regat nu dăinuiește la noi decât de pe timpul lui Carol I, din 1881...

Provedința nedăruindu-l pe Carol I cu urmaș direct la domnie, înțeleptul rege a făcut să fie proclamat de moștenitor al tronului nepotul său Ferdinand.

Pronia cerească a dăruit pe Principele Ferdinand și pe Prințesa Maria cu o casă bogată de copii, dintre cari primul născut a fost botezat după numele unchiului său Carol. În acest tinăr prinț se intrupau nădejțile de mai bine, speranțele de realizare a unității naționale pentru întreg poporul român. „Prințisorul” Carol, a cărui chip se afla aproape prin toate casele românești din Ardeal, era menit în gândul nostru să fie marele Voievod al biruinței, prin care să se înfăptuiască România Mare.

Cel de Sus însă a voit ca acest mare gând să se realizeze mai de grabă, decât cum ne-am fi așteptat. Realizarea lui se leagă de numele regelui Ferdinand I, cel loial.

Prințul Carol însă, încă înainte de izbucnirea marelui războiu din 1914, se pregătea însuși prin o muncă stăruitoare pentru rolul mare pe care avea să-l joace mai târziu, și

*) Părți din cuvântarea ținută în sala de gimnastică a liceului de băieți, Luni, 8 Iunie 1931.

pregătea și generațiile tinere ale țării, pe care le grupase în legiuni de cercetași, pentru ziua cea sfântă și mare, când Carpații trebuiau trecuți pentru eliberarea fraților din Ardeal. — În cursul celor 3 ani a războiului pentru unitatea națională, Prințul moștenitor Carol a făcut aspra școală a militariei pe frontul de luptă, fiind îndrăgît de toți soldații, pentru spiritul său camaradesc și pentru ținuta sa de adevărat ostaș.

După crâncene încercări — isprăvinduse cu bine războiul — Prințul moștenitor Carol era mâna dreaptă a tatălui său, Regele Ferdinand, pe care îl reprezenta nu arareori la serbări și ocazii. Astfel nu vom uita vizita făcută la Blaj, cu prilejul consacării de mitropolit a I. P. S. Sale Dr. Vasile Suciș, la Anul Nou 1920, când a rostit la adresa Blajului cuvinte cari merită să fie eternizate în marmoră...

Aceste cuvinte de aur ar fi bine să nu se uite și, ca să rămână veșnice, ar trebui să se traducă în faptă hotărîrea consistorială de a se grava întreg discursul pe o placă de marmoră, care să fie așezată în Catedrală față în față cu placa de marmoră în care s'a eternizat amintirea împlinirii alor două veacuri dela unire...

Urmează căsătoria A. S. R. cu prințesa Elena din familia domnitoare a Greciei, și nașterea prințului Mihai.

Totul părea că se desfășură în modul cel mai normal, când la începutul anului 1926 o veste neașteptată a surprins și întristat sufletul poporului român. Gazetele din primele zile ale anului 1926 vesteau abdicarea Prințului moștenitor Carol din drepturile sale de urmare în tron și rămânerea lui departe de țară. Regele Ferdinand într'un consiliu de coroană ținut la Sinaia a adus la cunoștința șe-

Pretențiile capitalului. E fapt dureros incontestabil, că până în curând în ce privește capitalul au stăpânit principiile greșite, în virtutea cărora capitalul își pretindea și-e și toate roadele, lăsând muncitorilor numai cât să-și tânjească viața în chin și neînchipuite mizerii.

Pretențiile muncii. În apărarea muncitorilor au venit așa ziii *intelectuali*, cari pentru a combate principiile pomenite au căzut în tot așa de mare greșală afirmând, că tot ce produce și ce se primește după capital — afară de suma recerută pentru refacerea însăși a capitalului în starea lui originală — se cuvine de drept muncitorului. Această greșală a câștigat mulți aderenți.

Armonizarea. Pentru a evita prăpastia ce ar urma din aplicarea principiilor rătăcite de mai sus, Leo al XIII. stabilește că: »pământul deși împărțit între privați, rămâne și mai departe în slujba și în folosul tuturor«, căci chiar de aceea a îngăduit Creatorul averea privată, ca să poată ajunge statornic și după anume rânduieli în folosul comun. Prin aplicarea acestei învățături se stabilește și dreptul natural al proprietății private și se combate și greșita părere a muncitorilor, că *exclusiv lucrul* ar forma titlul legitim la proprietate.

Ridicarea proletariatului. Gândul de căpetenie și datorința fierbinte a marelui Papă Leo XIII. a fost îmbunătățirea sorții muncitorilor. Îndrumările înțelepte ale Papei le-au trecut cu vederea aceia cari erau vizați, nevoind simpla-

mente, ori, crezându-le cu neputință de înfăptuit. E incontestabil că azi încă bântue »pauperismul« amintit de papa Leo, dar și aceea e adevărat că în special la națiunile mai culte și mai mari soarta muncitorilor s'a ameliorat încâtva, a devenit mai suportabilă, așa că nu chiar toți zac în mizerie. Prin faptul însă, că arta mecanică și iscusința omului au pătruns c'o repxiciune nemaipomenită nu numai în țările numite noi, ci și în depărtatul Orient cu străvechea lui cultură, s'a înmulțit fără seamă numărul proletarilor fără lucru, care-și petrec viața în condițiile cele mai umile, cari de abia se pot numi omenești.

Deși condiția proletarului se deosebește mult acum de așa zisul »pauperism«, totuși numărul nespus de mare al proletarilor e dovadă neclintită, că avuțiile, cari așa de vertiginos au crescut în veacul acesta al nostru numit al »industriei«, nu sunt după dreptate împărțite și folosite la diversele clase sociale ale oamenilor.

Se ivește prin urmare necesitatea să se stăruie fără preget, ca acele capitaluri adunate să nu fie acumulate decât într'o dreaptă porție de bogați, ci să se distribuie cu largime între acei cari prestau lucru, nu ca aceștia să înceteze de-a mai lucra, ci ca agonisindu-și o avere potrivită să asigure existența liniștită a urmașilor lor.

Indemanurile aceste date de Papa Leo, actualul pontifice le înțește și impune ducerea lor în împlinire fără amânare, căci altcum nu

se poate garanta liniștea ordinii publice, mai ales în fața sămănătorilor de idei distructive.

Salar și cointeresare. De sguduirea socială care ne amenință — precum s'a zis — numai așa putem scăpa, dacă muncitorii își pot chivernisi ceva avere. Se naște însă întrebarea: cum poate cineva — pe lângă cea mai mare cruțare — să-și câștige cele necesare pentru trai și pentru viață și să-și adune și ceva avere, dacă n'are alt mijloc de câștig decât: *lucru*? Aceasta se poate face așa, dacă se încheie *contract colectiv* de muncă, din care reiese mare câștig atât pentru patroni cât și pentru muncitori. În felul acesta muncitorii sunt cointeresați ori la proprietate ori la administrarea ei și participă la câștigul obținut. Pentru a putea stabili salarul just pentru munca prestată trebuie să luăm în socotință — ca și la proprietate — nu numai caracterul personal și individual al muncii, ci și caracterul ei *social*.

Muncitorul și familia. Din faptul caracterului dublu al muncii — personal și social — se ivesc anume importante concluziuni privitor la regularea și stabilirea salarului,

Înainte de toate muncitorul trebuie să primească salar, care să fie destul pentru susținerea sa și a familiei sale. Deși e cuviincios ca și ceilalți membri ai familiei să concurgă la susținerea ei — cum se întâmplă la economi, la micii comercianți și industriași — nu-i iertat nicidecum să se abuzeze de vrâsta prea tinără și de slăbiciunea femeii. Pentru mame e destul

filor de partide faptul implinit, iar la 4 Ianuarie 1926 guvernul prezidat de Ioan I. C. Brătianu a ratificat prin parlament abdicarea principelui moștenitor Carol, proclamând totodată de moștenitor al tronului pe A. S. R. principele Mihai și instituind o regență din 3 persoane.

Principele Carol a stat în străinătate patru ani și jumătate, din Dec. 1925 până la 6 Iulie anul trecut.

Despre cauzele abdicării sale voiu aminti numai ceea ce a spus M. S. Regele Carol II în 8 Iunie 1930, în discursul ținut cu prilejul proclamării sale de rege: „Pribegia de mai bine de patru ani departe de poporul în mijlocul căruia M'am născut și am fost crescut, a fost silită de unii, cari prin vorbele lor au îndurerat sufletul Marelui vostru Rege (Ferdinand) și scumpului meu Părinte și cari au avut de scop de a rupe legăturile dintre mine și români“.

Gândul acesta nefast însă n'a putut să izbutească până în sfârșit. Țara între timp a trecut prin mari frământări. Regele Ferdinand, întregitorul de țară s'a stins de o boală nemiloasă, în 20 Iulie 1927, fără să-și poată vedea nici pe patul de moarte pe iubitul său fiu prim născut. Se proclamă de rege Principele moștenitor Mihai, sub tutoratul Regentei ce se instituise încă în 4 Ianuarie 1926. La câteva luni primul ministru I. I. C. Brătianu urmează în mormânt pe marele rege Ferdinand, căruia pe lângă multe sfaturi bune, i-a fost dat și nenorocitul sfat al primirii dimisiei principelui moștenitor Carol.

Țara trece prin mari frământări din cauza crizei dinastice, din cauza așanumitei chestiuni închise. Țara își dorea stăpânul ei adevărat, își dorea de rege pe Principele moștenitor aflător în exil, care o viață întreagă fusese crescut pentru funcțiunea de rege.

Din exilul său, petrecut cu resemnare în Franța, Principele Carol urmărea cu atențiune sbuciumările din România și se pregătea mai departe, prin lectură continuă, pentru rolul de rege, pe care știa că avea să-l îndeplinească, când îi va bate ceasul. La un moment dat

dacă împlinesc lucrul de casă, și e un abuz și un rău de neîngăduit să fie silită mama — din pricina micimii salariului susținătorului de familie — a-și câștiga afară de casă susținerea, fiind aceasta în detrimentul creșterii copiilor.

Muncitorul și întreprinderea. În stabilirea salariului trebuie să se ia în socotință și soarta întreprinderii, a capitalului. E anume nedrept să se pretindă salarii exagerate când întreprinderea nu succede fără vina sa, căci astfel se expune falimentului spre nenorocirea muncitorilor. În asemenea cazuri patronii și muncitorii trebuie să se nizească în imprumutată înțelegere să înlăture piedecile și greutățile chiar și cu ajutorul puterii publice.

Muncitorul și binele comun. În sfârșit în stabilirea salariului nu-i iertat să fie trecut cu vederea binele public economic. Pentru aceasta e necesar — precum s'a amintit deja — ca muncitorul din salariu să-și poată pune ceva deoparte pentru a intra în posesiunea unei mici proprietăți, apoi e de covârșitoare însemnătate ca acelora, cari pot și voesc să muncească, să li se facă posibil să muncească, să primească de lucru. E de-adreptul aducător de ruină, să nu se iee în socotință binele public în stabilirea salariului și împotriva binelui social salariul să fie după bunul plac prea scăzut ori prea excesiv urcat, de unde apoi în mod fatal urmează spectacolul dureros al zilelor noastre — muncitori fără de lucru, șomeri.

dânsul socoate, că interesele superioare ale neamului românesc cer reîntoarcerea sa în țară. Și atunci, în ziua de 6 Iunie, pleacă, ca în povești, cu o pasăre măiastră, de oțel, și se îndreaptă spre țară cu un aeroplan francez pilotat de aviatorul Lalouette, care în zilele trecute și-a găsit moartea de erou, prăbușindu-se din văzduh.

Ca și marele său unchiu regele Carol I, în 1886, Principele Carol vine în țară incognito, sub numele de Eugène Nicolas. Trecând granița României, pasărea de oțel aterizează, par'că atrasă de puterea pământului natal. Scoborât într'un lan de grâu lângă Oradea, Prințul sărută pământul natal, apoi în avionul căpitanului Cristescu își ia sborul spre Cluj, de unde, pe inserate, pe bordul unui avion militar românesc, pilotat de căpitanul Opreș, pleacă spre București. Pe întunecate trece în zbor Carpații îmbrăcați într'o ceață groasă; aeroplanul se rotește de două ori deasupra piscului Caraiman — acărui nume l-a purtat prințul pribeag Carol Caraiman —, apoi orientându-se după sulul de foc al sondei aprinse dela Moreni, ca Moise după norul luminos în pustie, căpitanul Opreș se îndreaptă eu scumpul său pasager spre capitală.

La orele 10 și 10 m. seara Prințul Carol aterizează pe aerodromul dela Băneasa, pe locul unde ieri s'a pus cu mari solemnități o placă comemorativă...

Cu iuteală de fulger vestea îmbucurătoare s'a răspândit peste întreaga țară. A fost, precum bine știți, o explozie de bucurie fără păreche. — Guvernul de îndată a luat măsuri ca dorința națională să fie satisfăcută și conchemând Parlamentul în adunare națională, în ziua de 8 Iunie, Dumineca Rusaliilor, a procedat la anularea actelor dela 4 Ianuarie 1926 și a reinstalat în drepturile sale legitime pe moștenitorul țării, pe care președintele reprezentanței naționale, dl Șt. Ciceo Pop, l-a proclamat de rege, prin votul obștesc al adunării...

Prin radio s'a comunicat în toată țara și în toată lumea, marele eveniment al proclamării de rege a Măiestății Sale Carol al II-lea, aniversarea căruia o prăznuim astăzi.

De încheiere, îmi iau voie să fac și o destăinuire personală. Fiind convins că nedreptatea ce s'a făcut prințului Carol nu va putea dura mult și că negreșit se va reîntoarce pentru a reîntra în moștenirea tronului părintesc de care a fost lipsit prin patimi omenești, — începând cu aceea dată fatală de 4 Ianuarie 1926 când s'a consumat nelegiuirea și până la 8 Iunie 1930 când a fost repus în drepturile sale regale —, am alcătuit zi de zi, din ceea ce s'a scris prin ziare în curs de 4 ani și jumătate, dosarul așanumitei chestiuni închise, sau a actului dela 4 Ianuarie...

Când aceasta zi a sosit, am trimis Măiestății Sale Regelui Carol al II-lea, următoarea telegramă:

„Incredător în triumful justiției imnente, de 4 ani și jumătate alcătuiesc dosarul chestiunii închise. Azi când chestiunea s'a deschis și rezolvat definitiv, închid dosarul și strig din adâncul sufletului: Trăiască Regele Carol II. Facă Cel de Sus, ca poporul român să aibă în persoana Măiestății Voastre un Charlemagne al său“.

La această telegramă, am primit următorul răspuns telegrafic:

„M. S. Regele Vă mulțumește pentru bunele Vos. sentimente și urări. Secretar particular al M. S. Regelui C. Dimitrescu“.

De 4 Ianuarie 1931 am crezut să fac Măiestății Sale o surpriză. Clasând documentele dosarului pomenit, în două mari volume, le-am trimis ca dar M. S. Regelui Carol II la Sinaia.

La acest gest al meu mi-s'a mulțumit asemenea telegrafic.

Cuprinși de sentimente de alipire și de goste, față de purtătorul coroanei României întregite, și dorind, ca în seria regilor mănecii, alături de marele său unchiu Carol regele independenței, și alături de tatăl său Ferdinand I, regele unității naționale M. S. Regele Carol II să fie regele înfrățirii și prosperității naționale — să strigăm toți dintr'un suflet: *Trăiască M. S. Regele Carol II.*

Reverie

Când seara printre ramuri
Adie lin zefirul,
Când luna toată'n aur
S'arată mândră, lină:
Privirea mea s'oprește
Pe ziduri colosale,
Ce-au îmbrăcat odată
Splendoarea palatină.

Ah! unde-i azi palatul
Cel mândru ca un soare,
Cu marmura cea albă
Din săli fermecătoare
Cu bolțile de aur?
Dar zidurile acelea
Atât de'mpodobite
Și-atât de'ncântătoare...?

Acu-s ruini bătrâne
Și triste și duioase,
Schelet plin de durere
Ce-și doarme somnul morții!
Și luna parcă-i tristă
Când trece Palatinul,
Ea ce-l privi odată
Nespus în frumusețe.

... Acuma dintre ziduri
S'aude cucuveaua.
Ca și la cimitire
Se'naltă trist cipreșii.
E trist sub vâlul lunii
Mormântul cel gigantic,
El ce-a'ngropat cu sine
Atâta strălucire...!

Roma 1930.

P. Mihai Demeter

Conflictul dintre Vatican și fasciști
Încă nu s'a aplanat. Violențele din partea organizațiilor fasciste au încetat. Și presa și mai potolit glasul. Demersurile diplomatice dintre cele două puteri însă, menite să restabilească ordinea deplină și să dea satisfacție pentru vătămrile aduse, n-au dus la rezultate.

Vaticanul a remis guvernului fascist memoriu, ținut în termeni destul de categorici și pregătește o „Carte albă“ din care să vadă toată lumea adevărul. Și în loc să se gândească la o desființare, ori stănenire a dezvoltării diferitelor organizații ale „Acțiunii Catolice“, Papa a conferit o mare decorație Monseniorului Pizzardo, conducătorul priceput al întregii mișcări. La rândul său, guvernul afirmă, că nu are nici o pornire contra bisericii și religiei, nu poate tolera însă ca adăpostul ei să se facă politică antifascistă. De aceea refuză să dea satisfacțiile cerute.

Până în cele din urmă, se crede, că tot se va ajunge la acord. Dar pe câtă vreme se va ajunge pe forță, fascismul este bănuitor și vede orice organizațiune și grupare nefascistă ca dușman. De altă parte, vrea să crească și rimea întreagă în spirit necreștin. Lucrul care Papa nu-l va îngădui. Așa că o recidivă nu-i exclusă. — Ea s-ar putea sfârși însă moartea fascismului!

Cântarea Domnului

Un cuvânt din afară la problema cantului nostru bisericesc

de păr. **Vasile Lazar**

Problema cântării bisericești este, fără îndoială, una din cele mai actuale și mai importante pentru biserică noastră. Admitem doar și recunoaștem cu toții, că muzica noastră bisericească nu e la înălțime și că o îndreptare a cântărilor bisericești se impune.

Cei cari au fost preoți militari în războiul mondial își vor aduce aminte cu multă durere de faptul, că noi Românii nu puteam să impunem cu cântările noastre bisericești înaintea streinilor. Nu că doar nu am fi avut cântăreți de seamă, ci din simplul motiv, că ne lipsea cu desăvârșire notațiunea și mai ales o notațiune cu cântări bine stilizate și îngrijite. A cânta frumos și corect *fără note*, este o imposibilitate. Trebuie deci să se scrie pe note toate cântările bisericești din toate diezele noastre. Un lucru e știut: în fiecare parte sunt cântări frumoase și cântări mai puțin frumoase. Având toate cântările la dispoziție, s'ar putea face o selecționare a celor mai frumoase melodii. Comisia însărcinată cu această lucrare va trebui să judece cât se poate de imparțial, fiindcă este în interesul bisericii noastre, ca uniformizarea cantului bisericesc să se facă după cele mai obiective criterii.

Cântările alese de potrivite și corespunzătoare scopului sublim pentru care sunt menite, după ce vor fi corectate cu multă îngrijire, (la fiecare cântare este de îndreptat câte ceva) să se scrie într'un „*Octoich muzical*” mai amplificat (ca un fel de „*Libri Usualis*” al Apusenilor), care să se poată folosi la oricare funcțiune liturgică și extra-liturgică. După cum s'a tipărit liturgierul și s'a impus tuturor parohilor, e neapărat de lipsă să se compună și acest „*Octoich muzical*”, care va putea fi folosit de oricare, atât în țară cât și în streinătate, la bisericile noastre.

Azi o astfel de lucrare este extrem de necesară atât din punct de vedere al progresului, cât și al luptei ce trebuie să ducem față de sectari, cari trăiesc în mijlocul nostru și cari încearcă din răspuțeri și nu fără să ne prindă credincioșii în mrejele lor. Arma cea mai de frunte a lor este cântarea. Cu aceeaș armă trebuie să luptăm și noi. Lutheranii și Calvinii dacă n'ar avea cântări bine îngrijite și cântăreți instruiți, de sigur, că numai de dragul ritului searbăd ce-l au, n'ar avea atâția credincioși. Cântarea atrage!

De sigur obiecțiuni se pot ridica. Cea dintâi: cine să cânte din acest octoich muzical? Cantorii noștri de pe sate, cari abia silabisesc textele obișnuite?

Răspunsul meu este: dacă azi nu avem cantori pregătiți îi vom avea mâine! Va trebui să ne gândim la înființarea unei școli de cântăreți, care cu profesori buni și conștiințe de meserie lor, va putea da rezultate frumoase. Subsemnatul, trăind în mijlocul Sașilor, deși fără multă pregătire muzicală, am înființat un cor și orchestră, care rivalizează cu a Sașilor. Cantorul meu azi cântă cu ușurință și multă precizie cântările bisericești dela Blaj, scrise de d. Cherebețiu, deși nu le-a auzit niciodată. Dovadă lămurită, că ceace au putut face alte neamuri, putem face și noi. Inceputul, de sigur, va fi greu, dar, „*labor improbus omnia vincit*”. Dar să nu mai amânăm această reformă de azi pe mâine. Cu cât întârziem mai mult, cu atât pierderea va fi mai mare.

Nu ne îndoim că iubiiții noștri conducători vor lua în grabă toate măsurile pentru împlinirea acestui gând. O cere binele miilor de suflete încredințate grijel noastre.

Cincizeci de ani de preoție. Pușini sunt aceia, cărora le hărăzește cerul să împlinească jumătate de veac încheiat în slujba altarului. Între acești pușini este și păr. **Vasile Suciu**, protopopul onor. din Căpușul de Câmpie care a atins în 7 Iunie c. acest frumos moment al vieții sale.

Sf. Sa și-a făcut studiile teologice la Blaj, Budapesta și Viena (e licențiat în sf. Teologie). Cunoștințele câștigate în anii de școală bisericească le-a folosit pentru neam și pentru lege. Păstor iubit de turma sa, a luat parte și la luptele memorandiste stând și sub acuză, ca după aceea să se expună și mai cu îndârjire pentru cauza națională, până i-a fost dat să-și vadă la Alba-Iulia, ca membru în marele sfat, realizat visul tinerețelor. Se înțelege că „*Astra*” îl numără între membrii săi fondatori. Asemenea și Senatul României întregite l'a trecut între cei ce i-au onorat incinta.

În lumea atâtor vieți ce se scurg repede și goale, ne bucurăm când întâlnim și fețe bisericești ca păr. Suciu. La mulți ani încă!

Rezultatul definitiv al alegerilor.

Comisiunea centrală electorală a făcut repartiția definitivă a mandatelor de deputați. Hotărârea ei diferă nițel de calculul publicat curând după alegeri de către ministerul de interne. A rămas, anume, definitiv hotărât, că guvernului îi revin 289 mandate (din cari 80 liberale, 10 sași și 8 ale ligii agrare); 30 național-țărăniștilor; 12 obștin georgiștii; 10 averscanii; 10 partidul maghiar; 8 cuziștii; 7 lupiștii; socialdemocrații 6; liga cametei 6; blocul muncitoresc (comuniștii) 5 și partidul evreesc 4.

La senat, prin votul obștesc guvernul a luat 110 mandate, opoziția abia 3 (1 național-țărănișt și 2 maghiari); din cei 71 senatori aleși de consiliile comunale 59 sunt ai guvernului, 8 național-țărăniști, 2 liberali independenți. Camerele de agricultură, de industrie și de comerț, au ales 12 senatori, dintre cari 8 național-țărăniști. Astfel acest partid din urmă are 18 senatori aleși; cu cei doi de drept, în total 20.

Știri mărunte

Personale. Păr. canonic *Dr. Augustin Tatar* a primit delegația de reprezentant al clerului în comitetul central al Agrului.

De dragul sufletelor. Reuniunea de misiuni din Lugoj, urmându-și programul de muncă, și-a trimis lucrătorii în via Domnului. Păr. vicar general G. Fireza s'a ostenit vestind cuvântul Evangheliei în Spini, păr. S. Voștinar în Semlac, iar păr. N. Brânzeu în Gurba. Rodurile pretutindenea s'au arătat mănoase, indicând și printr'asta calea ce trebuie bătătorită cât mai des, ca să se câștige cât mai multe suflete pentru împărăția spiritului.

O pildă de urmat. Există, în Belgia, o organizațiune catolică a agricultorilor, numită „*Boerenbond*”. De curând și-a ținut adunarea generală. Au fost total 3000 delegați, reprezentând 1228 organizațiuni locale, cu 127.859 membri, capi de familie. În afară de cei 15.714 membri înscriși în organizațiunea catolică a tinerilor agricultori și cele 95.000 membre ale secției femeilor. — S'a constatat, că organizația s-a îndreptat, în toată activitatea ei, după principiile din „*Rerum Novarum*”. — Și în floare sunt. În 1930 a ținut 6228 conferințe, și a organizat 21 de exerciții sufletești pentru tineri și 55 pentru femei. Iar în domeniul economic, oficiul său de vindere-cumpărare a furni-

zat membrilor materii prime agricole în suma de 370 milioane franci. Casa centrală de credit are depuneri de 1.481.300.000 franci și a dat în cursul anului împrumuturi de 348 milioane. Societatea de asigurări contra focului pe viață, și contra nenorocirilor de muncă a dat în 1930 premii de 47 milioane franci. — Noi nu suntem țară de agricultori?

Locale. Duminica viitoare, a treia după Rusalii, va predica în catedrală păr. *Ost. Moldorcea*, prof. la liceul de băeți; iar de Nașterea sf. Ioan Botezătorul va predica păr. *Teodor Megieșan*, prof. la școala normală de băeți.

Luni, în 8 Iunie, împreună cu țara întreagă, Blajul a sărbătorit aniversarea suirii pe tron a *M. S. Regelui Carol II*, cu tot fastul și toată dragostea ce o poartă Suveranului țării, deosebit de strâns legat de sufletul nostru încă dela consacrarea J. P. S. Sale păr. mitropolit Vasile. După Tedeumurile din catedrală și din Institutul Recunoștinței, tineretului i-s'au ținut *cuvântări* de lămurire (la fete: doamna prof. *Virginia Puia*; la băeți: păr. prof. *Dr. Coriolan Suciu*) asupra însemnătății actului păzduit. Seara orașul a fost iluminat.

Aeroplanul în slujba apostoliei creștine.

Asta se întâmplă în Alaska, teritoriul de misiuni a părinților jezuiți. Practica e de trei ani împliniți și a dat roade minunate. Până la accidentul din Octomvrie trecut, care a costat viața păr. jezuit Delon, a preotului de mir Walsch și a unui aviator, aeroplanul „*The Marquette*” al misiunii jezuite a transportat 1000 de pasageri și 30.000 kg. bagaje. Calea dela Fairbanks până la Holy Cross, cartierul general al misiunii, o făcea în 4 ore și 40 minute, pe când cu săniile trase de câini, trebuiau 4—6 săptămâni, pe lângă cheltuieli de vre-o 500 de dolari (acum: 3.80 dolari) Altă binefacere: cu aeroplanul se poate face, lunar, vizită pela diferitele stațiuni misionare, purtând epistole, împărțind ordine, înlocuind pe-un misionar bolnav, cu altul sănătos, mângăindu-i în izolarea lor cumplită. Lucru ce se făcea până aci anevoie, și abia anual. — Nu-i deci mirare că păr. jezuit George Feltes târguie acum la Nev-York un aeroplan nou, pe care îl va conduce el însuși, — păr. George e un pilot probat, — spre Alaska, pornind din câmpul Roosevelt și sburând spre casă dealungul coastei Pacificului și peste California.

Biserică fără cap. Mitropolitul din Moscova a publicat o pastorală ciudată. El declară, că mitropolitul Euloghie, căpetenia bisericii rusești din afară de granițele Sovietelor, a căsut din demnitatea preoțească și nu are dreptul să continue slujba de mai înainte. Această hotărâre mai are încă nevoie de verdictul tribunalului ecleziastic, pentru a avea plină putere. Oricum ar fi, ea va provoca mari fierberii între rușii expatriați, a căror reacțiune se așteaptă.

Ștafeta Grănicerilor. Corpul grănicerilor noștri a avut un gând frumos, de care s'a și apucat să-l realizeze. A organizat adecă un concurs de ștafetă care a și început, în ziua de 8 Iunie c. și constă din purtarea unui fanion, din om în om, dealungul frontierelor, făcând încunjurul țării numai pe jos ori cu barca (pentru treceri pe râuri), alt mijloc de locomoțiune fiind cu desăvârșire interzis. Punctul de plecare: Oltenița. Itinerariu: țărmul Dunării, până la Baziaș, apoi frontierele de Vest și Nord, Marea Neagră și frontiera de Sud a Dobrogei; distanța de circa 320 km. — șes, dealuri, munți, mlaștini și regiuni nisipoase — se dă cu secoteala că va fi străbătută în 12 zile. Inapoerea fanionului-ștafetă, după ce va fi făcut încunjurul României Mari, se va face, dela Oltenița la Palat, în aceleași condițiuni ca la ducere (cu avionul până la aerodromul Pipera, iar de aci până la destinație prin releu format din soldați).

„PATRIA“ bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă, BLAJ.

CONVOCATOR

P. T. Domni acționari ai institutului „PATRIA“, bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă, Blaj, se invită cu onoare — în sensul § 12 și următorii din statute — la **a XLV-a (patruzeci și cincea) adunare generală ordinară** care se va ține în Blaj, Marți, în 30 Iunie a. c., la orele 16, în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul Consiliului de administrație, raportul Comitetului de cenzori, bilanțul și darea absolutului.
2. Propunere pentru modificarea statutelor.
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1931.
4. Intregirea Consiliului de administrație.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune, la cassa institutului, resp. la cassa filialelor din Teiuș și Șarmaș, ori la Administrația Centrală Capitulară din Blaj, precum și la institutele membre ale „Solidarității“, acțiunile și eventual documentul de plenipotență, până la 26 Iunie ora 12 din zi.

Blaj, la 10 Iunie 1931.

ss. **Dr. Victor Macavelu**
președinte.

ss. **Victor Muntean**
director executiv.

ACTIVE		Cto Bilanț la 31 Decembrie 1930.		PASIVE	
Cassa	512.453'35	Capital de acții	12.000.000—		
Realități: casele institutului	2.000.000—	Fondul de rezervă	3.700.000—		
fabrica „Vulcan“	6.999.000—	„ pensie	1.600.000—		
	8.999.000—	„ amortizare	1.000.000—		
Acții de bănci	1.653.500—	„ I. M. Moldovanu	100.000—	6.400.000—	
Efectele fondului de pensie	1.100.000—	Depuneri	38.403.600'20		
	2.753.500—	Reescont propriu	17.287.280—		
Scout	41.793.142'50	cu gir	4.131.500—	21.418.780—	
Cto Curent	16.621.672'10	Diverse conturi creditoare	9.937.204'60		
Hipotecar	4.628.005—	Dividende neridicate	78.598'50		
Diverse conturi debitoare	10.446.187'68	Interese anticipate	299.838—		
Material de clădire	1.927.409—				
Material de cherestea	856.650'67				
Mobilier	1—				
	88.538.021'30				88.538.021'30

EȘITE		Cto Profit & Pierdere		INTRATE	
Interese după depuneri	2.344.515—	Interese de Scout	3.409.547'50		
„ reescont	2.566.831'84	„ Cto Curent	2.637.182'34		
	4.911.346'84	„ Hipotecar	452.676—		
Salare	1.291.500—	„ Efecte	130.526—	6.629'931'84	
Bani de cvartir	127.000—	Proviziuni	516.366'50		
	1.418'500—	Chirie	384'415—		
Cheltuieli de administrație	642.490—	Din vânzare de material de clădire	189.794—		
Marce de prezență	42.600—	„ „ „ cherestea	133.811—	323'605—	
Fracht și porto	442.815'50				
	1.127.905'50				
Contribuție	390.197—				
Competință de timbru	6.369—				
	396'566—				
	7.854'318'34				7.854.318'34

Blaj, din ședința Consiliului de administrație, ținută la 10 Iunie 1931.

Director: ss. **Victor Muntean**
expert-contabil.

ss. **Victor Moldovan**
expert-contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. **Dr. Victor Macavelu**
președinte.

ss. **Dr. A. Chețianu**
v. președinte.

ss. **A. C. Domșa**
contabil autorizat.

ss. **Alexiu Pop**

ss. **V. Suclu**

ss. **Aug. Callani**

ss. **Dr. G. Borșan**

ss. **Dr. Ioan Coltor**

ss. **Iacob Popa**

ss. **Tralan Novac**

RAPORTUL COMITETULUI DE CENZORI:

Onorată adunare generală!

Subsemnatul Comitet de cenzori am examinat conturile „Bilanț, Profit & Pierdere“ pentru anul 1930 ale institutului „Patria“ bancă pentru Credit, Comerț și Industrie s. a., și le-am aflat în consonanță cu registrele.

Vă rugăm deci, ca aprobând bilanțul pe 1930 să dați atât Consiliului de administrație, cât și Comitetului de cenzori, absolutul pentru gestiunea anului 1930.

Blaj, la 11 Iunie 1931.

ss. **Flaviu C. Domșa**
președinte.

ss. **Iunlu Brut Micu**

ss. **Dr. Tralan Denghel**

ss. **Adrian Oțolu**

ss. **Iuliu Maior**

Arhiepiscopia gr.-catolică română de Alba-Iulia și Făgăraș

Nr. 2736—1931.

Concurs

la catedrele vacante dela școlile secundare (licee, școli normale, școli comerciale) gr. cat. de băieți și fete din Blaj

În conformitate cu art. 12 din „Legea asupra raporturilor dintre școlile secundare confesionale române din Brașov, Blaj, Beiuș, Brad și Ministerul Instrucțiunii“, decretată cu Nr. 2799 din 5 August 1929, prin aceasta se publică catedrele vacante din învățământul secundar de orice categorie, din orașul Blaj.

Pentru ca cineva să poată fi numit profesor sau maestru cu titlu provizor la vreuna din școlile secundare gr. cat. din Blaj, pe lângă condițiunile prevăzute la art. 54 din legea pentru învățământul secundar, trebuie să mai îndeplinească și următoarele condițiuni speciale:

1. Să fie de religia gr. catolică,
2. Profesorii bărbați, cu excepția măștrilor, să fie și absolvenți ai unei școli superioare de teologie sau cel puțin studenți în teologie.

1. Liceul gr. cat. de băieți. Tip E.

Catedra Nr. 2.	Religia gr. cat.
„ „ 4.	Română-Latină
„ „ 6.	Română
„ „ 10.	Franceză
„ „ 16.	Filosofia-Dreptul
„ „ 19.	Șt. fiz. chimice-Matematică
„ „ 20.	Șt. fiz. chimice-Matematică
„ „ 23.	Muzică
„ „ 26.	Educația fiz. plus sporturi

2. Liceul gr. cat. de fete. Tip C.

Catedra Nr. 2.	Română-Latină
„ „ 4.	Latină-Elenă
„ „ 10.	Fizică-Chimie
„ „ 11.	Științele naturale
„ „ 13.	Desemn-Caligrafie
„ „ 14.	Educația fizică
„ „ 15.	Lucru-Gospodărie

3. Școala normală gr. cat. de învățători. Tip C.

Catedra Nr. 1.	Religia gr. cat.
„ „ 3.	Română-Datoriile învățătoarești
„ „ 4.	Franceză
„ „ 8.	Matematică-Contabilitate
„ „ 10.	Științele naturale
„ „ 17.	Științele agricole-Practica agr.

4. Școala normală gr. cat. de fete. Tip C.

Catedra Nr. 3.	Română-Datoriile învățătoarești
„ „ 4.	Franceză (Se completează cu orele de gospod.)
„ „ 8.	Matematică-Contabilitate (Se completează cu orele de fiz.-chimice)
„ „ 10.	Științele naturale (Se completează cu orele de geografie)
„ „ 12.	Muzică (Se completează cu orele de violină)

5. Școala comercială superioară gr. cat. de băieți. Tip C.

Catedra Nr. 2.	L. germană și coresp. comerc.
„ „ 4.	Științele comerciale
„ „ 8.	Șt. naturale, fizico-chimice și mărfuri
„ „ 9.	Șt. juridico-economice

6. Școala comercială superioară gr. cat. de fete. Tip C.

Catedra Nr. 2.	L. germană și coresp. comerc.
„ „ 4.	Științele comerciale
„ „ 8.	Șt. naturale, fizico-chimice și mărfuri
„ „ 9.	Științele juridico-economice

Cererile de numire însoțite de toate actele justificative (cvalificație, numiri anterioare, certificate de serviciu și extras de naștere) se vor înainta acestui Consistor Arhiepiscopesc gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, până la 30 Iunie 1931.

Blaj, din ședința Consistorială ținută la 30 Maiu 1931.

(ss.) **Dr. VASILE SUCIU**
Arhiepiscop și Mitropolit.

Publicațiune de licitație

Curatorul bisericii gr.-cat. din Tihău jud. Sălaj (gara Surduc) în ziua de 24 Iunie 1931 ora 2 p. m. va ținea în localul oficiului parohial, licitație publică cu oferte închise — fără supraoferte, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție a bisericii noi.

Valoarea lucrărilor conform devizului este de 1.058.388. Garanța de 6% din valoarea ofertei se va despune deodată cu oferta, în numerar, ori efecte de stat, ori scrisoare de garanță dela bancă de prima bonitate.

Planul, devizul și condițiunile generale și speciale se pot consulta zilnic la oficiul parohial din Tihău.

Curatorul își rezervă dreptul de a hotărî ori nu, liber asupra ofertelor, fără considerare la suma oferită și fără a restitui cheltuielile făcute de ofertanți.

Tihău, la 7 Iunie 1931.

Aug. Maxim
primcurator.

Alexandru Nossa
paroh.

„UNIREA“

nu poate lipsi de pe biroul nici unui preot și intelectual al bisericii noastre

de pictorul bisericesc

Antoni W. Zeller

în BLAJ

execută

Iconostase

pictură internă murală în
mosaic, fresco și tempera

Prefuri convenabile

5-1

RECLAMA
este sufletul comerțului

Căminul „St. Iosif“

fosta Villa Prager, din Sovata va
deschis pentru vizitatori din 1 Iunie
15 Septemvrie.

El e condus de Surorile gr.-cat. române și a satisfăcut pe deplin vizitatorii din vara anului 1930. (1400) 5-

In atenția parohilor și
curatoratelor bisericești!

COMANDAȚI

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare
depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, Str. Regina Maria No. 43.

Tot aici: Policandre, Sfeșnice, Ornate și

Recvizite bisericești, Prapori, Cărți pro-

fești și de rugăciuni. Diferite predici,

VERSURI LA MORȚI (cântări fun-

nebrale pentru femei, bărbați și

copii). Teatre populare și șco-

lare, monoloage, dialoge. --

Medalii de aluminiu pt.

Reuniuni, cu inscripție

după dorință, etc.etc.

Cereți prețcurent detaliaț.

9-10

Transpirați D-voastră??? Să cumpărați pudra HOFER Nr. 3